

Bijlage **informatienota Implementatie Strategisch Plan** **Afvalscheiding, voorjaar 2019**

Inleiding

Met het vaststellen van de kadernota 2016 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Strategisch Plan Afvalscheiding (SPA). De raad heeft daarmee de ambitie uitgesproken om te komen tot een afvalscheidingspercentage van 68% en maximaal 130 kg restafval per inwoner per jaar in 2023. Het goede nieuws is: we liggen op koers!

De 68% is opgebouwd uit 51% bronscheiding, 6% nascheiding en 11% door middel van een financieel beloningssysteem voor afval scheiden.

Met bron- en nascheiding kan het restafval terug gebracht worden tot 185 kg. Het beloningssysteem moet voor een verdere daling tot 130 kg zorgen.

Begin maart komen de definitieve resultaten over het voorafgaande jaar beschikbaar. In dit geval zijn het de cijfers over 2018. Zoals bij de vaststelling van SPA is afgesproken, wordt de commissie Beheer met een informatienota elk half jaar bijgepraat over de voortgang van het implementeren van de SPA-maatregelen.

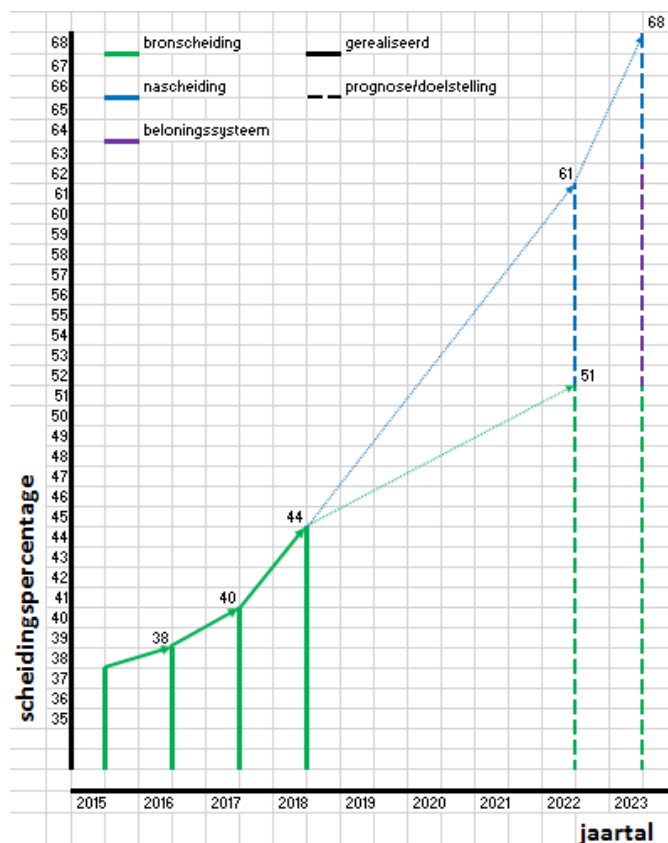
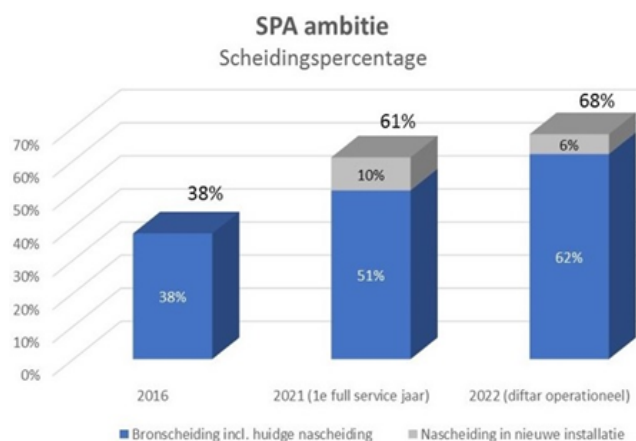
Dit voortgangsdokument bevat een overzicht van de scheidingsresultaten tot en met 2018. Er wordt aangegeven wat daarvoor is gedaan in 2018. Ook is er een overzicht van de geplande wijken in 2019 en verder. Er wordt ingegaan op de uitdaging in de hoogbouw, op het communicatietraject, op de totstandkoming van een containerplan, de acceptatie van duocontainers en de invloed van de markt.

Scheidingsresultaten lopen in de pas

Met de maatregelen in het kader van SPA liggen we tot nu toe op koers om de gestelde doelstelling te kunnen realiseren.

Het scheidingspercentage blijft toenemen van 37% in 2015 via 38% in 2016 naar 40% in 2017 en 44,5% in 2018. In 2018 is een klein sprongetje gemaakt door de versnelde uitrol van de duocontainers en de nascheiding. Als de huidige stijging van het scheidingspercentage doorzet dan is de 61% afvalscheiding door bronscheiding en nascheiding in 2022 haalbaar.

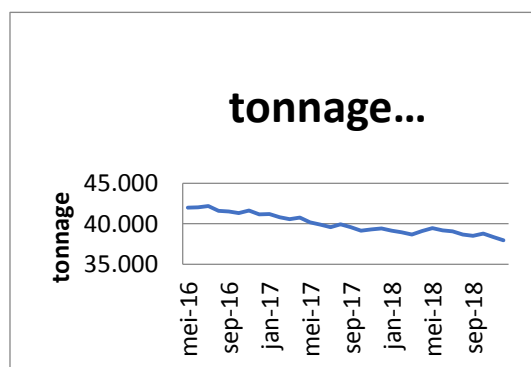
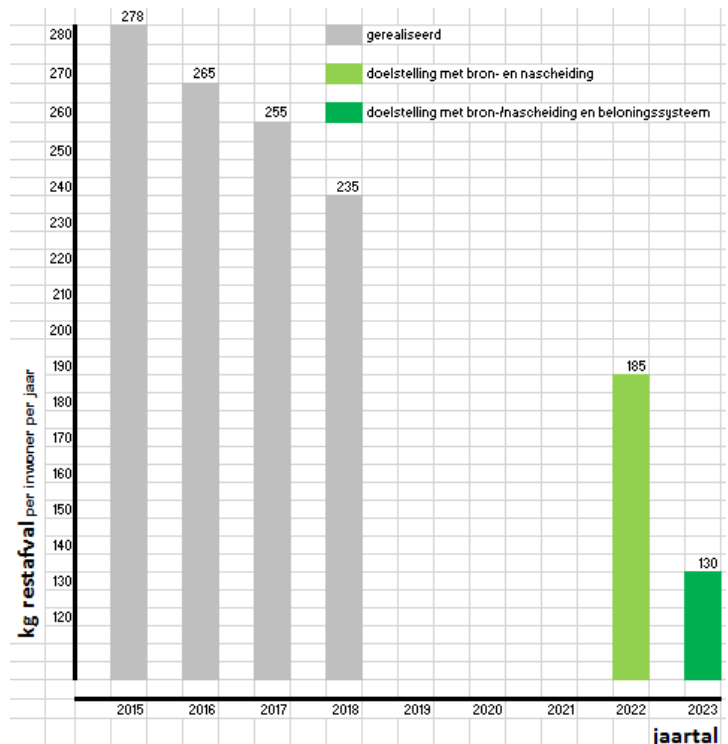
Door middel van een financiële prikkel wordt vervolgens de ten doel gestelde 68% bereikbaar.

Met de stijging van het scheidingspercentage neemt de hoeveelheid restafval af. Dit is duidelijk terug te zien in bijgaande tabel. Het restafval neemt gestaag af van 278 kg in 2015 via 265 kg in 2016 naar 255 kg in 2017 en 235 kg in 2018.

Met het doorzetten van deze trendmatige daling als gevolg van bron- en nascheiding wordt zicht gehouden op 185 kg restafval per inwoner in 2022. De financiële prikkel moet het verder terugbrengen tot maximaal 130 kg per inwoner per jaar in 2023.

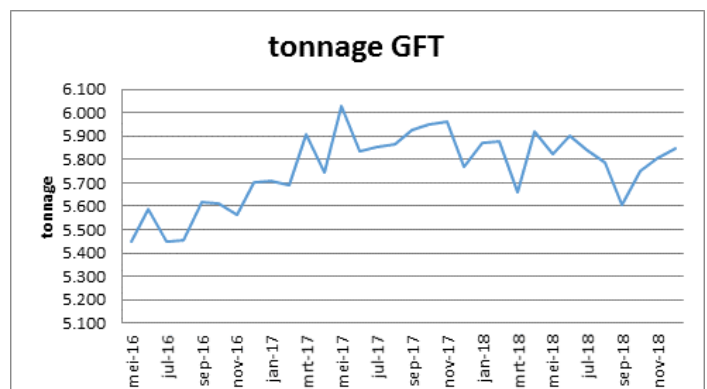
De totale hoeveelheid huishoudelijk restafval is gedaald van 39.410 ton in 2017 naar 37.890 ton in 2018. Het ziet er naar uit dat er sprake is van een steeds groter

bewustzijn om afvalstromen/ grondstoffen te scheiden bij inwoners. Dit is te zien over de totale linie. Er is in 2018 een opwaartse trend in de grondstofstromen (gft, papier, PBD en glas) en ook een verdere toename van het aanleveren van grondstoffen bij het milieuplein in de Waarderpolder.

De stijging van gft (groente, fruit, tuinafval en etensresten) laat een lichte stijging zien van 5.768 ton in 2017 naar 5.847 ton in 2018. Vanwege seizoens-

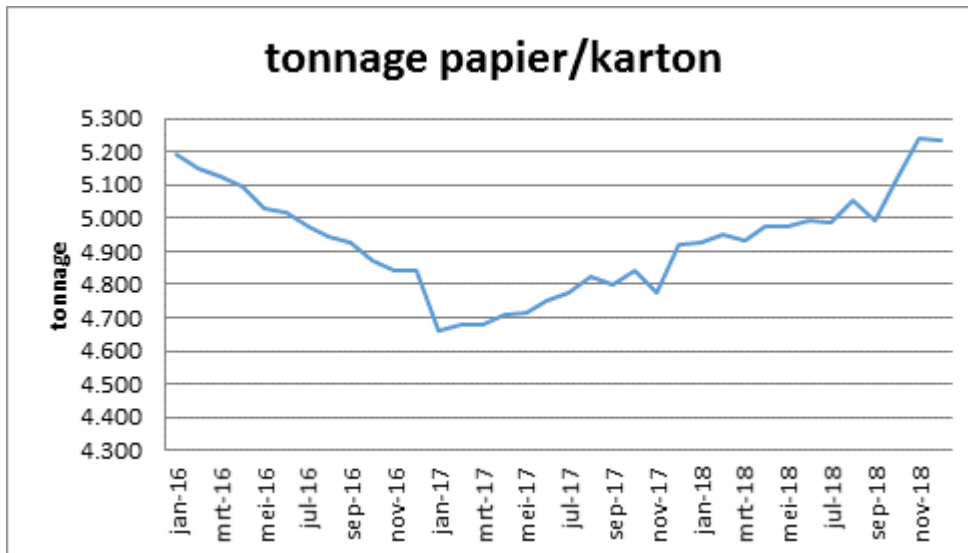
invloeden geeft het aanbod van gft grilliger verloop dan andere stromen. In 2018 werd er in de SPA wijken ook gebruik gemaakt van semi-ondergrondse containers en gft-containers op een standaard, bedoeld voor appartementen en hoogbouw. In 2016 zijn de laatste gft-rolcontainers uitgezet. Dat had een duidelijke stijging van gft tot gevolg. Het rendement bij hoogbouw moet omhoog maar ook bij laagbouw kan het altijd nog beter. Gft vormt het hoogste grondstofaandeel in het huidige restafval. Tegelijkertijd is gft bij hoogbouw ook de meest moeilijk in te zamelen grondstof. Dit is niet alleen in Haarlem zo maar dat is overal een uitdaging. De communicatiecampagne wordt hierop ingezet.

Het restafval wordt nagescheiden bij het Amsterdams Energiebedrijf AEB. De nascheidingsinstallatie, die sinds 1 januari 2018 in gebruik is, voldoet op dit moment nog niet aan de verwachtingen. Dit jaar

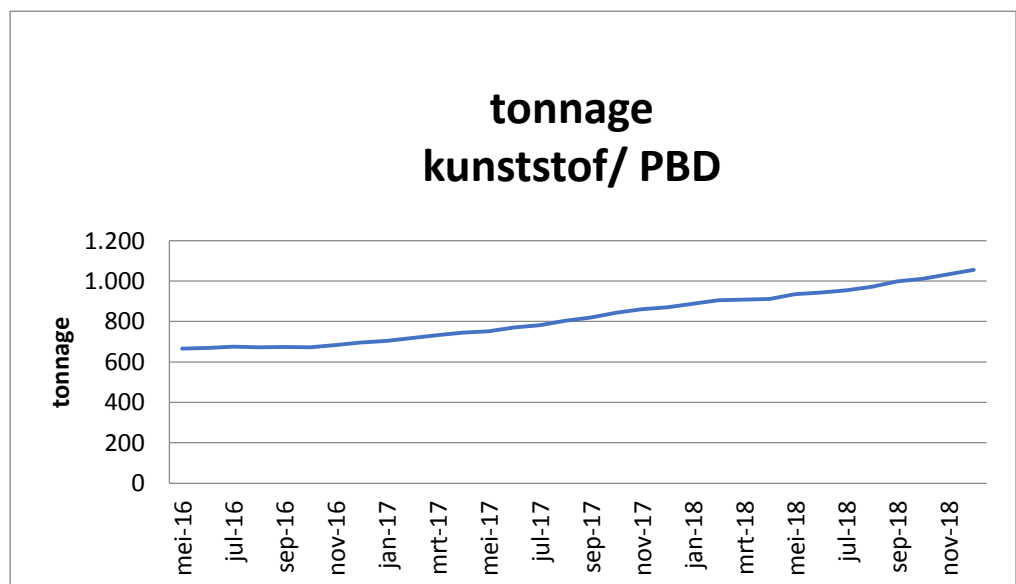
worden maatregelen genomen om het rendement te verhogen. De nascheiding is van belang om de doelstellingen te kunnen halen.

De verdere uitrol van duocontainers hebben ervoor gezorgd dat er een stijgende lijn is van de ingezamelde hoeveelheid papier en karton (5.239 ton in 2018 t.o.v. 4.931 ton in 2017). Dit is opmerkelijk aangezien de trend van de afgelopen jaren een daling in tonnage aangaf. Er wordt steeds

meer karton ingezameld dat volumineus is maar minder gewicht heeft. Hierdoor is het een mooie prestatie om te zien dat bij de uitrol van duobakken de ingezamelde tonnage weer toeneemt.

Er is een verdere stijging van PBD (plastic, blik en drinkpakken) te zien. Van 888 ton in 2017 zitten we nu op 1.089 ton in 2018. Een verdere uitrol van duocontainers in tien wijken heeft hier voor een groot deel aan bijgedragen.

Wat is er gerealiseerd in 2018

Er zijn in totaal ongeveer 16.000 duocontainers versneld uitgedeeld bij laagbouwoningen in de Patrimoniumbuurt, Vogelenwijk, Boerhaavewijk, Molenwijk, Ramplaankwartier, Houtvaartkwartier, Haarlemmerhoutkwartier, Europawijk, Indische wijk en Ter Kleefkwartier.

In de Vogelenwijk en Ter Kleefkwartier zijn ook grondstoffen-verzamelcontainers geplaatst voor appartementen en bovenwoningen. Daarmee zijn met de drie startwijken (Vondelkwartier, Garenkokerskwartier en Meerwijk) nu vijf wijken volledig voorzien van inzamelmiddelen om afval te kunnen scheiden. Dat betekent dat zes wijken (inclusief de Patrimoniumbuurt dat geen hoogbouw of bovenwoningen heeft) helemaal klaar zijn. Dit zijn 15.650 huishoudens dus 20% van de Haarlemse huishoudens. In de bijgaande tekening zijn deze wijken groen ingekleurd. In deze wijken is wel nog nazorg nodig door bewoners te blijven informeren en motiveren. Op termijn, als er optimaal gescheiden wordt, halen we de overbodig geworden restafvalcontainers weg.

De wijken waar wel duocontainers zijn uitgerold maar nog geen verzamelcontainers voor hoogbouw, appartementen en bovenwoningen zijn geplaatst, zijn geel ingekleurd. De rode wijken worden van 2019 t/m 2021 aangepakt.

In 2018 zijn de drie startwijken geëvalueerd en zijn aanvullende maatregelen getest en aangebracht. De bewoners van de startwijken zijn hierover geïnformeerd (zie de evaluatiefolder in de bijlagen).

Ook zijn er al 15 adoptanten geworven in Meerwijk die medeflatbewoners informeren en stimuleren om afval te scheiden, grondstofstraten te gebruiken en schoon te houden. Twee afvalcoaches zorgen voor nazorg in de uitgerolde wijken en voor ondersteuning in de nieuwe wijken. Zij zijn zichtbaar aanwezig in de buurt, bij verenigingen en instellingen. Zij gaan op huisbezoek bij bewoners met vragen. Daarnaast is BUUV betrokken om hulp te kunnen bieden bij het gescheiden wegbrengen van afval voor bijvoorbeeld bewoners die moeilijk ter been zijn.

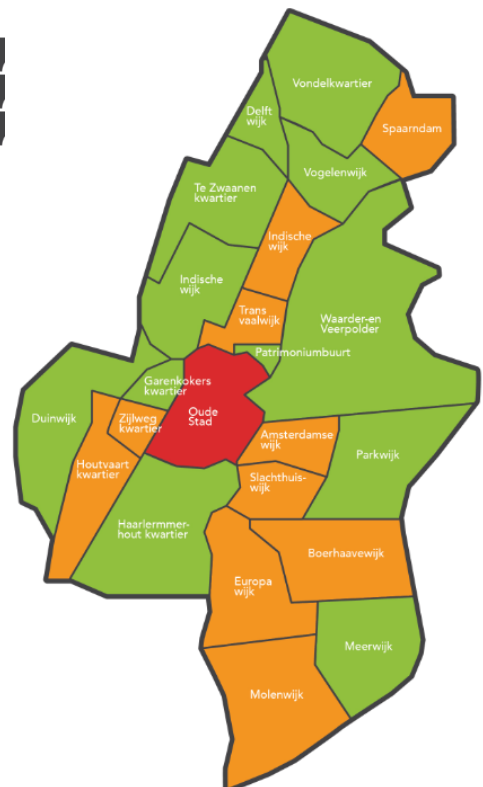
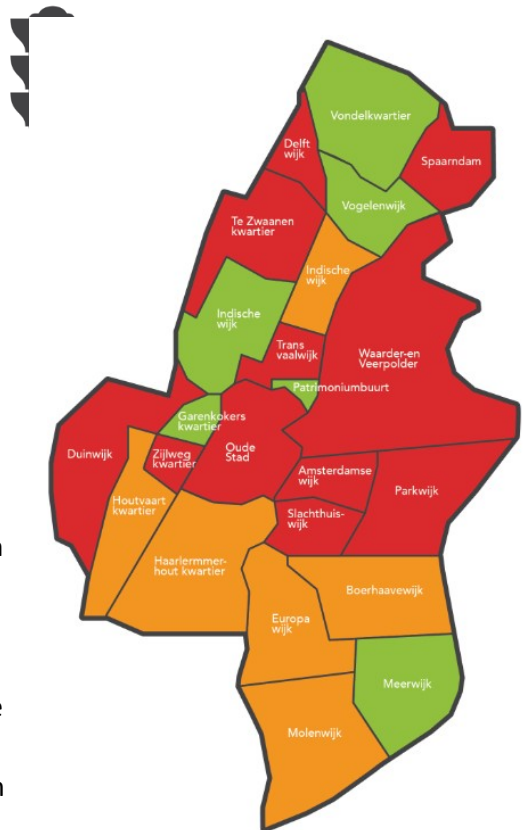
Wat gaan we doen in 2019

Tot mei 2019 worden de laatste 10.000 duocontainers uitgedeeld in achtereenvolgens Duinwijk, Zijlwegkwartier, Spaarndam, Te Zaanenkwartier, Waarder/Veerpolder, Delftwijk, Transvaalwijk, Amsterdamsewijk, Slachthuiswijk en Parkwijk. Daarmee zullen meer dan 31.000 duocontainers uitgezet zijn bij alle laagbouwwooningen met een voortuin en/of achtertuin met achterom.

In 2019 worden respectievelijk Parkwijk, Duinwijk, Te Zaanenkwartier, Delftwijk en Haarlemmerhoutkwartier voorzien van verzamelcontainers voor afvalscheiding in de openbare ruimte, bedoeld voor appartementen, bovenwoningen en hoogbouw..

Eind 2019 zijn dan 11 wijken volledig omgebouwd (de groen ingekleurde wijken). Dit zijn ruim 34.000 huishoudens ofwel 45% van de stad.

Alleen in de Oude Stad zijn in 2019 nog geen maatregelen genomen (rood ingekleurd). Wel vinden in 2019 al

voorbereidingen plaats vinden. Bij lopende projecten in 2019 zoals de uitbreiding van de autoluwe binnenstad wordt wel al gekeken hoe SPA-maatregelen binnen de beperkte mogelijkheden in de binnenstad kunnen worden ingepast.

Vanaf april 2019 is er een derde afvalcoach actief en vanaf dit voorjaar komen er twee handhavers voor SPA die expliciet op de afvalstoffenverordening gaan handhaven.

Plastic, blik en drinkpakken (PBD) dienen bij voorkeur in doorzichtige zakken te worden aangeleverd, zodat beter kan worden beoordeeld wat aangeboden wordt en afkeuring wordt voorkomen. De zakken zitten nu niet in het assortiment van de meeste supermarkten. Inmiddels liggen de grote doorzichtige zakken voor PBD bij drie grote Albert Heijn winkels in de schappen. Ze worden daar, samen met de composteerbare zakjes voor gft, extra onder de aandacht gebracht. We zijn hierover ook in overleg met andere supermarkten.

NME geeft lessen op scholen in afvalscheiding. Bij veel Haarlemse scholen in het primair en voorgezet onderwijs is er wel aandacht voor het milieu. Echter, de scholen hebben vaak niet de inzamelmiddelen voor afvalscheiding. Het afval van scholen is geen huishoudelijk afval maar bedrijfsafval. In 2019 wordt de afvalinzameling op scholen opnieuw (centraal) aanbesteed waarbij afvalscheiding het uitgangspunt is. Een opleidingstraject voor het schoolpersoneel maakt onderdeel uit van de invoering van het nieuwe afvalcontract.

Wat doen we nà 2019

Bij 10 wijken, waar de duocontainers al zijn uitgedeeld, worden de verzamelcontainers voor grondstoffen pas in 2020 en 2021 in de openbare ruimte geplaatst voor appartementen en hoogbouw.

In 2020 is dit in de Oude Stad, Houtvaartkwartier, Indischewijk, Slachthuiswijk, Leidsebuurt, Waarder/Veerpolder en Spaarndam.

In 2021 komen de Amsterdamsewijk, Boerhaavewijk, Molenwijk, Europawijk en tot slot de Transvaalwijk aan de beurt.

Indien er eind 2020 een bestuurlijk akkoord wordt gegeven voor een financieel beloningssysteem voor afval scheiden dan wordt dit in 2021 uitgewerkt en voorbereid en in 2022 ingevoerd. In 2021 stellen we tevens een uitfaseringsplan op voor overbodig geworden restafvalcontainers, dat vanaf 2022 kan worden uitgevoerd.

Het jaar 2023 is het eerste jaar waarin alle maatregelen zijn genomen. In dat jaar dient de doelstelling van 68% afvalscheiding en maximaal 130 kg restafval per inwoner bereikt te worden.

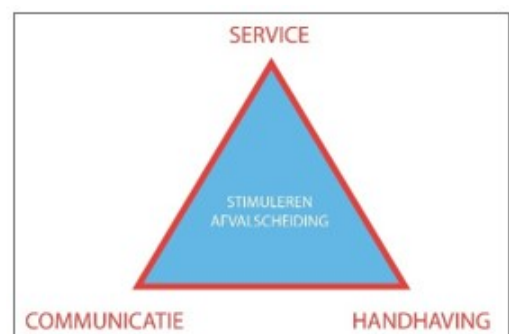
1^e Resultaat bijstelling Implementatieplan is positief maar we zijn er nog niet

Met het raadsbesluit 2018/411308 van 18 oktober 2018 is het implementatieplan bijgesteld met o.a.:

- het versneld uitzetten van de duocontainers
- grondstofstraatjes aanvullen met een restafvalcontainer
- extra inzet op communicatie
- handhaven op afval scheiden
- inzetten van een extra afvalcoach
- een extra implementatiejaar

Vooral bij hoogbouwwijken wordt de driehoek service-communicatie-handhaving ingezet. Het serviceniveau wordt hier verbeterd door restafval niet op afstand te plaatsen.

Er wordt extra communicatie ingezet en de handhavers gaan notoire foutplegers aanpakken. Er is gestart met de werving van twee handhavers.

De nieuw geplaatste grondstofstraten inclusief een restafvalcontainer leveren al schoon bronmateriaal op. Bij de eerder geplaatste straten, waarbij het restafval eerst op afstand was gezet maar later weer is teruggeplaatst, blijft de vervuiling nog hoog. Hier worden extra maatregelen genomen. Het gebruik van de grondstoffencontainers bij de hoogbouw blijft over het algemeen achter. Door middel van diverse communicatiemiddelen wordt geprobeerd om dit verder te verbeteren. Zo is er een meertalige folder gemaakt (zie bijlage), zijn woningbouwcorporaties meer betrokken en zijn afvalcoaches en ook bewoners als adoptant van afvalcontainers ingezet.

Bij de grondstofstraten in Meerwijk zijn op de containers stickers aangebracht met afbeeldingen van het afval dat in de container thuis hoort. Dit is goed ontvangen door de bewoners.

Ook is er Street graffiti aangebracht (met duurzame melkverf dat na een paar maanden weer verdwijnt) om bewoners op een leuke manier met hun gescheiden afval naar de juiste container te leiden.

Het (willen) scheiden van afval in de keukens krijgt extra aandacht. In 2019 worden vlogs ingezet om het juiste afvalscheidingsgedrag te tonen en vooroordelen over afvalscheiding te bestrijden.

Daarnaast worden posters en flyers verspreid bij apotheken en zorginstellingen met informatie over medisch afval (zie bijlage). Dit hoort niet thuis bij het PBD, hierdoor wordt namelijk een hele PBD-vracht afgekeurd, maar moet bij het restafval.

Er is nog veel te winnen bij afvalscheiding in bovenwoningen, appartementen en hoogbouw omdat het gaat over ongeveer 60% van alle Haarlemse woningen. Het kost echter meer inspanning dan bij laagbouw om hier waardevolle grondstoffen te scheiden van restafval. We nemen ook deel aan landelijke werkgroepen over dit onderwerp want het gaat hier om een landelijke uitdaging.

Richtlijnen voor plaatsing containers en aanwijsbesluit

Omdat er steeds meer inzamelvoorzieningen in de stad komen en bewoners er directer mee te maken krijgen, heeft het college 4 september 2018 richtlijnen voor de plaatsing van containers vastgesteld (2018/386054). Hierin is ook de procedure opgenomen voor het opstellen van een locatieplan.

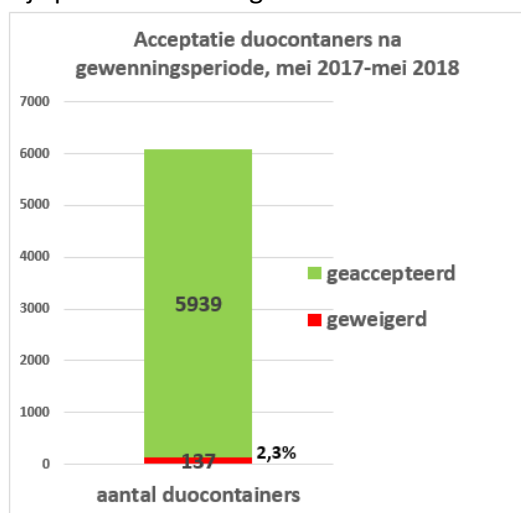
De ervaringen in de drie proefwijken zijn hierin meegenomen. Er is bijvoorbeeld gekozen om het locatie- of aanwijsbesluit niet alleen voor ondergrondse containers van toepassing te verklaren, zoals tot nu toe het geval was, maar ook voor bovengrondse containers. Dit levert meer duidelijkheid en rechtszekerheid op voor zowel de bewoners als de gemeente.

Na een wijkanalyse stelt Spaarnelanden een locatieplan op, gebaseerd op bestaande ondergrondse containers, de richtlijnen en de praktische mogelijkheden in de straat. Dit wordt vooraf besproken met de wijkraad en andere stakeholders. Daarna is er een interne toets en een inloopbijeenkomst voor bewoners. Vervolgens wordt het locatieplan definitief gemaakt en kunnen bewoners gedurende 6 weken hun zienswijzen indienen. Daarna wordt een aanwijsbesluit genomen dat open staat voor bezwaar. Tot slot kan het locatieplan worden uitgevoerd. Aandachtspunten en bezwaren worden apart in behandeling genomen.

De duocontainers wordt geaccepteerd en gebruikt

Van de ruim 6.000 duocontainers die in de periode mei 2017 – mei 2018 zijn uitgezet, hebben na een gewenningsperiode van 6 maanden 137 bewoners Spaarnelanden gebeld om de container weer op te halen. Dat betekent dat 97,7% van de huishoudens de duocontainer hebben geaccepteerd.

Er waren 24 meldingen van containers die in de openbare ruimte zijn achtergelaten en 16 containers zijn door bewoners zelf bij Spaarnelanden afgeleverd.

aantal meldingen van duocontainers die nog in de OR stonden	24
aantal minicontainers bij SPL achtergelaten	16
waarvan duocontainers	4
waarvan gft-containers	12
aantal duocontainers	
aantal duocontainers na gewenningsperiode door SPL laten ophalen	137
aantal uitgezette duocontainers in de periode medio 2017-medio 2018	6076
aantal duocontainers na gewenningsperiode geaccepteerd	5939
percentage na 6 maanden geweigerde duocontainers	2,3%
percentage na 6 maanden geaccepteerde duocontainers	97,7%

(Grondstoffen)markt is ongunstig

Het afval scheiden wordt niet alleen in Haarlem voortvarend opgepakt, dat zie je ook in andere gemeenten gebeuren. Helaas is het op dit moment zo dat de inzamel- en verwerkingskosten door de huidige markt hoger zijn geworden terwijl de opbrengsten en vergoedingen voor de grondstoffen juist lager zijn.

Omdat het Rijk de belasting op restafval fors heeft verhoogd, van ruim € 13 naar meer dan € 32, blijft het ook financieel gezien nog steeds de moeite waard om zoveel mogelijk afval te scheiden en grondstoffen in te zamelen.

Communicatie is belangrijk

In 2019 wordt onverminderd ingezet op communicatie. Er komen twee campagnes, gericht op 'oplossingen in de keuken voor afval scheiden' en 'wat gebeurt er met mijn gescheiden afval'. Uit onderzoek en ervaringen blijken dit de twee onderwerpen waar inwoners de meeste vragen over hebben. Er komen onder andere filmpjes/vlogs die laten zien wat er met de afvalstroom gebeurt vanaf het moment dat inwoners dit gescheiden weggooien. De eerste vlog over gft-afval is in februari gelanceerd.

Naast de campagnes informeren en motiveren we bewoners in de nieuwe ombouwwijken onder meer met een inloopbijeenkomst, promotieacties in de wijk, prikacties met scholen, aanwezigheid van afvalcoaches en het verspreiden van gft-pakketjes met gratis rolletje composteerbare gft-zakjes voor hoogbouw. Waar mogelijk wordt de schillenboer weer ingezet tijdens promotieacties. In Parkwijk wordt op dit moment ook de samenwerking gezocht met de moskee; er zal daar een informatieavond worden georganiseerd over afval scheiden.

Daarnaast gaan we door met het werven van adoptanten. Dat zijn bewoners die vrijwillig het grondstofstraatje voor de flat in de gaten houden en zorgen dat dit vrij blijft van bijgeplaatst afval.

Bijlagen

1. Folder informatie evaluatie 3 startwijken
2. Folder informatie afval scheiden in meerdere talen
3. Folder inleveren medisch afval
4. Folder afvalscheiden (vernieuwd)